

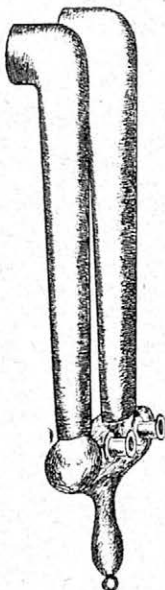
Periskopický dalekohled.

Světová válka nám dala množství příkladů, kdy dělostřelci byli nuceni volit své pozorovatelný v samé blízkosti čáry dotyku, ba přímo v ní. I nyní je tomu tak skoro při každém cvičení v terénu. Bylo to nutné rovněž při závěrečném cvičení na Českomoravské vysočině, ačkoli péčí vyšších velitelů měli dělostřelci všeobecně dobré pozorovací podmínky, zvláště na místech, na kterých mělo být těžiště obrany v defensivě nebo hlavní úsilí v ofensivě. Přes to bylo někdy nutno vysunout vpřed pozorovatelný velitelů baterií a velmi často pozorovatelný předsunutých pozorovatelných. Víme, že i za velmi dobrých pozorovacích podmínek málokdy velitelé oddílů a baterií budou vidět do celého svého hlavního a vedlejšího pásma působnosti, do všech terénních nerovností, zářezů a míst skrytých porostem. A právě tato místa jsou nebezpečná, poněvadž skýtají nepříteli dobré příchody a úkryty. Tato okolnost nutí velitele oddílů nebo baterií, zejména dělostřelectva přímé podpory, vysílat vpřed předsunuté pozorovatele.

Čím nepřehlednější terén, tím blíže musí být posunovány pozorovatelný k 1. linii pěchoty. To jsou zásady platné pro každého dělostřelce, ať náleží ke kterékoliv armádě. Ale teď otázka: Jaké pozorovací možnosti má velitel baterie nebo předsunutý dělostřelecký pozorovatel, je-li nucen obsadit pozorovatelnou v pásmu účinné palby nepřátelských kulometů? Velitel baterie, mající pro sebe patnáctinásobný dalekohled, může pozorovat celkem velmi dobře. Mnohem horší je to s předsunutým pozorovatelem, o nějž je postaráno v málokteré armádě. A zrovna on bude velmi často v 1. linii pěchoty, t. j. v nejúčinnější palbě nepřátelských kulo-

metů. Tento pozorovatel bude stále a přímo ohrožován kulometnou palbou, a nebude-li mít vyhovující optický přístroj, jenž by mu dal možnost klidně pozorovat, nikdy nesplní svůj úkol.

Velitelský dalekohled potřebuje velitel baterie sám na hlavní pozorovatelně; polní kukátko se k tomu účelu nehodí, poněvadž předsunutý pozorovatel při pozorování tímto dalekohledem je nucen vystřčit hlavu ze zákopu; udělá-li to, vydává se v nebezpečí, že ji bude mít neprodleně prostřelenu.

Takových případů znám dosti ze světové války u jednoho dělostřeleckého pluku ruské armády, u něhož jsem sloužil. Byl to vždy mladý, nezkušený důstojník, který svou odvahu nebo často také neopatrnost zaplatil životem.

A jak ty nenahraditelné ztráty byly citelné a bolestné! Ještě jednou zdůrazňuji, že příčiny ztrát mladých důstojníků-dělostřelců, kteří padli jako předsunutí pozorovatelé, byla jejich přespřílišná odvaha, přecházející v neopatrnost a nerozvážnost. Nemusilo to zrovna být, poněvadž předsunutý pozorovatel měl zvlášť k tomu účelu sestrojený periskopický dalekohled. Ten byl ve výstroji baterie kromě dalekohledu velitele baterie a polních kukátek. Byl to malý (asi 10krát neb 12krát) dalekohled, svým vzhledem podobný dalekohledu velitele baterie, jen mnohem jednodušší, umožnil pozorovateli provádět klidně pozorování ze zákopů nebo jiných úkrytů, aniž musil vystřkovat hlavu a tím dávat v sázku svůj život (viz obraz).

Tento dalekohled neměl stativu, ale měl zvláštní sklápěcí rukojeť, za kterou jej pozorovatel držel. To dávalo možnost užívat dalekohledu i v mělkých zákopech, dokonce v zákopech a vybudovaných krytech pro jednotlivce, kde sotva stačilo místo pro ukrytí před nepřátelskou kulometnou a puškovou palbou.

Za pochodu se dalekohled nosil ve zvláštním koženém pouzdře, jež se dalo zavěsit na opasek. Dalekohled byl velmi lehký a při chůzi nebo jízdě na koni nepřekážel.

Zvláštní zkušenost, kterou jsem získal za války jako předsunutý pozorovatel, mohu dosvědčit, že tento malý dalekohled dělal výbornou službu. Mnohdy jsem pozoroval ze zákopu pěchoty v silné nepřátelské kulometné palbě a mohl jsem vykonat svůj úkol předsunutého pozorovatele jen proto, že jsem měl tento malý dalekohled.

Periskopy pěchoty mi nikdy nemohly nahradit malý dalekohled, poněvadž neměly dělostřeleckých dílců a byly nepohodlné.

Nyní je každý přesvědčen, že v moderním boji pěšák nebude moci postupovat v mohutné palbě nepřátelských kulometů, dokud nebudou aspoň částečně umlčeny. Musí si také každý uvědomit, že táž mohutnost palby kulometů znemožní jakékoli pozorování dělostřelce, jenž bude terénem donucen obsadit pozorovatelnu v první linii nebo v pásmu, kam sahá účinná palba nepřátelských kulometů, nebude-li mít po ruce zvlášť sestrojený optický přístroj.

Drobné zkušenosti z války.

štábní kapitán děl. Vsevolod Milodanovič:

Dělostřelecký oddíl II/32 ruské armády na Sanu.

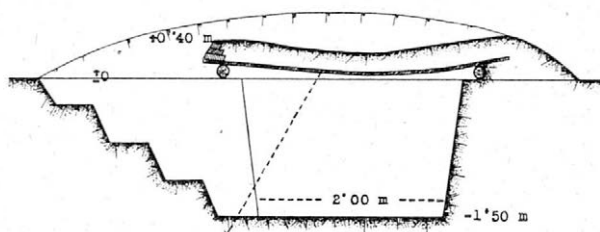
(11. října—5. listopadu 1914.)

I.

Večer 10. října 1914 opustil zadní voj 32. pěší divise západní břeh Sanu a ubytoval se v Ležachówě. Zenisté zničili zatím most, vystavěný vedle stálého mostu silničního, jenž byl před nějakým časem značně poškozen ustupující rakouskou armádou a doposud nemohl být opraven. Začala se první zákopová válka, která trvala 25 dní.

11. října se divise připravovala k obraně svěřené oblasti mezi Sieniawou a Ma. nasterzem (viz plán). Dělostřelecký oddíl II/32 bez 6. baterie — byl přidělen pěšímu pluku 127 „Putivlskému“, umístěnému po obou stranách silničního mostu u Ležachówa. Tento most byl nejdůležitější bod úseku, poněvadž přes své značné poškození mohl být pro dopravu pěších přizpůsoben velmi snadno, a to pouhým nahrazením prken. Kromě toho San tam tvoří oblouk, výhodný pro překročení ve východním směru.

Dopoledne provedl průzkum velitel 32. dělostřelecké brigády s veliteli oddílů a baterií. Terén — holá bažinatá rovina lehce nakloněná k nepříteli — nebyl příznivý pro umístění dělostřelectva. Nepatrné vlny nemohly poskytnout žádoucího rozhledu pro pozorovatelný a byly příliš nízké, aby kryly palebná postavení. Jen jedna vyvýšenina — markantnější ovšem na mapě nežli ve skutečnosti — a to kóta 195, korunovaná pevnůstkou sieniawského opevněného předmostí, převyšovala okolí o nějakých 15—20 m, a proto byla zvolena za pozorovatelnu pro velitele II. oddílu a oba velitele baterií. Její vadou bylo, že jako jediný význačný bod v celém prostoru mohla být zřejmě předurčena k úloze terče pro nepřátelské dělostřelectvo. Kromě toho rozhled i odsud byl velmi omezen řadami vysokých stromů a lesíků na obou březích Sanu. Nic lepšího nemohlo být však nalezeno. Palebná postavení byla zvolena nablízku. Dokud nepřítel nevyšlehl na stromy, odkud mohl baterie vidět, bylo lze pokládat tato postavení za skrytá.

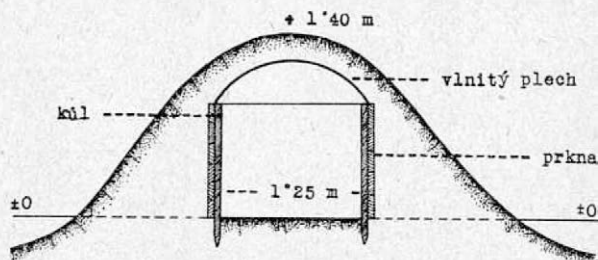

Obr. 1.

Vzor vykopaného krytu na pravém křídle 5. baterie. Rez kolmý na směr palby. Pletený plot pokrytý vrstvou slámy a 20—30 cm vrstvou země, pod jejíž tíhou se pohnul.

Téhož dne odpoledne zaujaly obě baterie palebné postavení a opevňovaly je. Sloučený bojový trén se umístil na severním okraji lesa Glažiny. K mostu byl vyslán předsunutý pozorovatel. Padal drobný podzimní déšť. U každé baterie bylo jedno křídlo položeno výše než druhé a jen tam bylo možno vykopat kryty asi 150 cm hluboké; na křídle opačném se voda objevila hned pod povrchem. Kryty byly tedy různé konstrukce: vykopané, nasypané a kombinované (uprostřed ba-

terie). K pokrytí bylo použito pletených plotů, dveří, prken, vlnitého plechu a p. Tento materiál byl přinesen z Chalupěk a Ležachówa (viz obr. 1 a 2). Hodnota krytů byla velmi slabá: poskytovaly ochranu jen proti kuličkám a střepinám, nic více! Pozorovatelní měli k dispozici kryty pevnůstky vybudované v míru. Pevnůstka byla však rázu lehkého: cihlové zdi a prkenné stropy s 20 cm—30 cm vrstvou země.

Obr. 2.

Vzor nasypaného krytu na levém křídle 5. baterie. Řez rovnoběžný se směrem palby.

12. října zase přšlel. Ponenáhlu se objevoval nepřítel a usazoval se na západním břehu. Z pevnůstky byl pozorován též pohyb dělostřelectva. Oddíl provedl zastřelení na důležitější body. Odpoledne litaly v postaveních pěšácké střely již dosti hustě. 4. četa 5. baterie byla potom přemístěna poněkud stranou a dostala zvláštní úkol: měla být stále zaměřena na most, aby aspoň dvě děla mohla zahájit přehradnou palbu v kterémkoliv okamžiku. (Hlavní palebná přehrada ležela u jižního okraje mostu.) Pozorovatelná velitele čety byla u děl na nevysokém pahorku, jehož výška však stačila, aby most byl dobře pozorován. Před soumrakem přeletěl nad oddílem nepřátelský letoun. Letěl velmi nízko (200—300 m) a velmi pomalu. Dělostřelci se dívali na něj s pocitem bezmocného vzteku, neboť měli jen revolvery (kulomety dostaly baterie teprve r. 1915). Bylo naprosto nemožné, že by letoun nezpozoroval baterie na holém poli; polohu baterií udávala přesně pevnůstka, kterou nepřítel viděl i ze svých pozemních pozorovatelů. Výsledek této návštěvy se také skutečně již příštího dne dostavil.

13. října v 8 hodin se ozvalo několik ran v různých místech nepřátelského postavení a oddíl II/32 byl zasypán střelami. Střílely 4 nepřátelské baterie: 15 cm houfnice (4 děla) z prava (vzhledem k 5. baterii), téměř podélně; 10 cm houfnice z prava šikmo a 2 šestidělové lehké kanonové baterie čelně: celkem 20 děl. Kanonové baterie střílely šrapnely, houfnicové zase granáty. Střelba působila dojmem, že není řízena na určité body, t. j. děla, nýbrž že se postřeluje plocha: pevnůstka a prostor vpravo a vlevo od ní. Od baterie 15 cm houfnic trpěla hlavně 1. četa 5. baterie (snad byly to dlouhé rány určené pro pevnůstku); jedna z kanonových baterií střílela zase na levou půlku 5. baterie. S takovou střelbou se nespojovala představa, že nepřítel pozoruje z pozemních pozorovatelů, nýbrž spíše, že střílí podle náčrtu nebo podle fotografie dodané věřejším letounem. Celkem nebyly tyto úchylinky od správného rozdělení palby tak značné, aby se aspoň trochu oddílů ulh. čilo; dálky byly určeny správně, pevnůstka se postupně rozsypávala a povrch země v palebných postaveních kolem děl a krytů čím dále tím více ztrácel svůj původní vzhled.

Byla však jedna okolnost příznivá pro oddíl a pro celkovou situaci: nepřítel vedl účinnou palbu poněkud divně: po každé za 3—5 minut jeho veškeré baterie, jako by na povel společného velitele „Pal!“, vystřelily jednu salvu. Jakmile serie

vybuchla, měl II. oddíl těch 3—5 minut k dispozici pro vlastní potřebu. Obsluha vyskočila z krytů, zamiřila, vypálila 1—2 řady a znovu se schovala, než přiletěla příští salva.

Nepřátelská palba nebyla též překážkou při doplňování střeliva. Muniční vozy bojového trénu 5. baterie příjížděly vždy po jednom k levému křídlu baterie (u 4. baterie — k pravému) a čekaly chvíli v bezpečné vzdálenosti. Jakmile serie střel vybuchla, rozejel se muniční vůz tryskem k baterii. Otevření dvířek, vynětí plných truhlíků, vložení prázdných a zavření dvířek bylo dílem okamžiku, ač se snad tato doba zdála všem a zvláště jizdním nekonečnou: což, když se nepřátelské dělostřelectvo zmýlí a vypálí o 2 minuty dříve? Ale nepřátelský velitel byl patrně člověk pedantický a dal vypálit tehdy, když vůz byl mimo nebezpečí (což bylo opět potvrzením, že nevidí děl).

Zároveň s touto střelbou vyvíjela jiná skupina nepřátelského dělostřelectva prudkou činnost na Ležachów, kde zničila a zapálila mnohá stavení a na zákopy pěšího pluku 127 severně od mostu, které postřelovala „bubnovou“ palbou. Projev takového zájmu o úsek pěšího pluku 127. nasvědčoval snad tomu, že se nepřítel hodlá pokusit o přechod řeky právě v tomto úseku.

Ve 12 hodin vystřelil nepřítel poslední salvu. Oddíl čekal 5 minut, pak dalších 5 minut... nic! — „Nepřítel pravděpodobně obědvá“, byl všeobecný závěr; všichni opustili kryty a zvědavě prohlíželi palebné postavení. Oddíl by měl využít přestávky a poobědvati také, ale nepřátelský systém palby nebyl ještě dokonale pochopen. nevědělo se, jak dlouho přestávka potrvá, a proto se první důstojníci neodhodlali zavolat kuchyně.

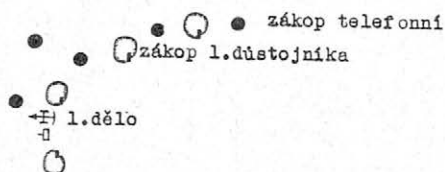
Nejhorší za postřelování byl pocit, že nepřátelské baterie střílejí úplně bez-
trestně, poněvadž II. oddíl neměl doposud po ruce žádných prostředků k zjištění jejich postavení nebo pozorovatelů a mohl se mstiti jen na nepřátelské pěchotě. A tak polední přestávky bylo použito k prozkoumání rýh udělaných nárazy střel, za tím účelem, aby byl zjištěn směr, a k hledání zapalovačů, aby byla zjištěna dálka. Je na bíle dni, že data získaná tímto způsobem mohla mít cenu jen velmi nepatrnou; bylo to však jediné, co se dalo podniknout za daných okolností. Za chvíli měl 1. důstojník 5. baterie v rukou průměr směru rýh jedné z kanonových baterií i dálku, potvrzenou desítkou zapalovačů, a proto předložil veliteli baterie příslušný návrh.

Ve 14 hodin obnovil nepřítel palbu podle stejného systému jako dopoledne. 5. baterie nechala pěchotu pěchotou a přenesla palbu na zjištěnou baterii. K všeobecnému překvapení tato baterie umlkla. I když to byl od ní pouhý trik, účelu bylo dosaženo! Přece však i toho, co zbylo, bylo příliš mnoho!

Stěny krytů, vykopané v písčité a bahnitě půdě se sesouvaly od nárazů a výbuchů střel, skrze pletený plot, tvořící strop krytů, se sypal za límce písek, každou chvíli bylo možno očekávat úplný rozpad většiny krytů. Jednou se stalo, že obsluha 5. děla prodlela příliš dlouho venku, jen svobodník již skočil dovnitř, a právě tento kryt dostal přímý zásah: svobodník byl raněn do břicha a zemřel později v nemocnici (byl to první a jediný případ smrti příslušníka 5. baterie za celou dobu světové války). 4. baterie měla tohoto dne ztráty o něco větší: asi 2 zabité a 3—4 raněné.

Dvě až tři řady 15 cm baterie, jdoucí po sobě, dotkly se pravého křídla 5. baterie, jak je znázorněno na obr. 3. Velitel telefonního roje přiběhl k 1. důstojníku. „A, vaše blahorodi! Vzali směr přímo na náš zákop!“ — „Nu tak co?“ ptal se ironicky první důstojník. — „Dovolte, abychom se někam přestěhovali.“ — „Tak? Ukaž mi nějaké místo, kam nepřítel nestřílí — budu první, jenž se tam nastěhuje!“ Telefonista se s rozpaky ohlédl na všechny strany a mlčel. — „Vid, že mi nemůžeš ukázat takové místo?“ pokračoval první důstojník. — „Ne,“ přiznal tázaný. — „Tak se vrať k telefonu a mlč!“ Telefonista zmizel.

Za několik minut se znovu objevil, tentokrát s hlášením: — „Vaše blahorodi! Linka se přetrhla!“ — „Oprav!“ usmál se první důstojník. Telefonista se zarazil, pak zvolal se zřejmým zoufalstvím: — „Vaše blahorodi! Ale jak mám jít?“ — „To je tvoje věc!“ Telefonista se však nehnul s místa. — „Chceš dostat dvě hodiny v plném výstroji a výzbroji?“*) nadhodil 1. důstojník. Telefonista na další slova již nečekal, nýbrž utíkal po lince a místo „dvou hodin“ dostal svatojirský kříž.

Obr. 3.

Rozložení granátových jam 15 cm houfnice na pravém křídle 5. baterie dne 13. října 1914.

Ve chvílích, kdy vlastní baterie nestřílela, mužstvo zpívalo, důstojníci psali dopisy, vykouřeno bylo mimořádné množství tabáku, na hodinky se dívali každou chvíli — čas se počítal podle toho, kolik hodin a minut zbylo ještě do setmění, poněvadž předešlé boje již poučily, že se palba zastaví až se setmí.

V 18 hodin byl konec. nepřátelský systém byl teď dokonale jasný: 8hodinný pracovní den, dvojitá frekvence s 2hodinnou přestávkou na oběd a odpočinek.

Přijely kuchyně. Po obědě se oba velitelé baterií s většinou důstojníků odebrali pěšky do Leżachówa k veliteli pěšího pluku 127.

Velitel pluku, jenž měl za sebou stejně svízelný den (musil se stále stěhovat z jednoho hořícího domu do druhého, který za chvíli nepřítel rovněž zapálil), vypadal ještě hubeněji, než obvykle, byl však jako vždy veselý a čilý.***) Hovořil právě s velitelem roty (z počtu těch, jež byly od rána do večera postřelovány podléhne dělostřelectvem).

„Vypravujte mi,“ řekl velitel pluku veliteli roty: „jak jste přišel na ten druh zákopů, co jste dal vystavět pro svou rotu. Nejsou to vůbec žádné zákopy, nýbrž zvláštní druh „společných hrobů“! Velitel roty vysvětloval, že nepřátelská palba byla tak nesnesitelná, že se rota zahrabala úplně do země: je pokryta shora prkny a p. a zasypána zemí a snese nyní kteroukoli bočnou palbu.

„To věřím!“ zvolal plukovník: „Řekněte mi však upřímně: může vaše rota z těchto zákopů střílet, ba i vůbec — může z nich v čas nutnosti vylézt ven?“ — „Nemůže,“ přiznal kapitán. — „Ale pak to nejsou zákopy, nýbrž společné hroby!“

*) Trest samovazby mohl být v ruské armádě nahrazen stáním v pozoru s plným výstrojem a výzbrojem a s taseným kynžalem (nebo šavlí, nebo s puškou na rameni — podle zbraně) a to 2 hodiny za každý den samovazby.

**) Velitel pěšího pluku 127. plk. gšt. Anatol Chrostický byl znamenitý důstojník. Dělostřelci byli mu obzvláště vděční za vynález (a to hned na začátku války) přibližovacího postupu. Uměl též s dělostřelectvem disponovat, což byl dosti vzácný zjev mezi veliteli pěších pluků 32. divise, při čemž kladl vždy určité požadavky, na jejichž provedení trval: též o dělostřelectvo se staral.

Pro svou samostatnou a iniciativní povahu nebyl oblíben u štábu divise; štáb sboru naopak ho měl za svého poradce ve všech obzvláště spleťtých situacích.

O jeho oblíbě u podřízených svědčí tato malá příhoda, jež se zběhla rovněž za bojů na Sanu: Velitel divise při vydávání dispoic náčelníku štábu udělal ironickou poznámku o plk. Chrostickém. Přítomný poručík p. pl. 127. se rozplakal jako dítě a vyběhl ven.

Na konci války A. Chrostický jako divisní generál velel granátnickému armádnímu sboru. Zemřel r. 1919 na tyfus.

Velitel roty udělal posunek, jako by chtěl něco namítat. — „Ivane Andrejeviči!“ přerušil ho velitel pluku: „Nutíte mne myslet, že nemám 8 výborných velitelů rot a 8 prostředních, nýbrž že všech 16 nestojí za nic! Opravte své zákopy ihned!“

Velitel roty odešel, plukovník se obrátil k nám. Velitelé baterií mu vyličili dnešní události a vyslovili názor, že by výměna nynějších palebných postavení na kterákoli jiná v nejbližším okolí Ležachówa znamenala jít z deště pod okap a proto, že je potřeba změny radikální: odjeti za les Glažina.

Velitel pluku vzal mapu a měřítko. — „Pánové! Je to téměř 5 km od mostu; a to je hranice vašeho dostřelu šrapnely, není-liž pravda?“ Dělostřelci přisvědčili. — „Nemohli byste tedy,“ pokračoval velitel pluku, „působit před můj pluk s takovým účinkem, jak je to žádoucí. Proto s vaším návrhem nesouhlasím. Buďto zůstanete tam, kde jste, anebo se pokusíte nalézt nějaká jiná postavení, avšak před lesem Glažina.“

Namítat něco proti tomuto názoru nebylo možné, rozhodoval dostřel a tak všichni přítomní dělostřelci se vyslovili pro „zůstat“, neboť byli přesvědčeni, že všechna postavení u Ležachówa jsou stejně špatná. Naopak byla jiskra naděje, že se nepřítel, který snad přece baterie nevidí, spokojí dnešní obrovskou spotřebou střeliva a bude pokládat svůj úkol za splněný.

Velitel pluku půjčil velitelům baterií svou zákopnickou četu, aby vystavěla během noci na pozorovatelnách důkladné kryty. Pak se dělostřelci vrátili na svá místa.

Naděje se nesplnily! 14. října nepřítel opakoval program stejným způsobem jako den předtím: od 8—12 a od 14—18 hodin.

U 2. děla 5. baterie dopoledne byl raněn lehce do hlavy jeden muž. Zdravotnický poddůstojník ho obvázal a tím byla věc odbyta.

O něco později navštívil 5. baterii brigádní pobočník. Přijel sám koňmo a zastavil se u krytu 1. důstojníka. Účelem návštěvy byla podle jeho slov „zkouška vlastních nervů“, podání důkazu, že brigádní pobočníci dostávají řády s mečí ne tak úplně zadarmo, jak se o tom všeobecně soudilo, podívat se zblízka, jak se bateriím vede, a oznámit několik posledních novinek ze štábu. Sedě na koni přečkal pobočník šťastně jednu salvu a opustil postavení krokem před samým vypálením příští.

Tohoto dne byl si již 1. důstojník 5. baterie tak jist, že ve 12 hodin nepřítel udělá přestávku, že předem nařídil veliteli trénu, aby vyslal polní kuchyni na západní cíp lesa Glažiny; kuchyně měla tam vyčkat zastavení palby a přijet k baterii, jakmile to bude možné.

Po obědě dostal důstojník 5. baterie rozkaz provést průzkum v prostoru Gajdy. Rozkaz poněkud pozvedl náladu jinak značně pokleslou proti včerejšku.

Bylo tedy zřejmé, že maximální dostřel není takovou nepřekonatelnou překážkou, jak se to zdálo včera, a že se dnes pravděpodobně nepodaří veliteli pěšího pluku uplatnit svůj širší názor.

Odpoledne přišel z pozorovateln, aby se podíval na baterii, velitel baterie (známý již čtenářům V. R. „nás František Josef“). Baterie pozorovala jeho příchod. Šel jako obvykle velmi pomalu a neubráníl se proto salvě, na kterou došlo. Najednou zmizel v kouři výbuchu patnáctky! V baterii kdosi vykřikl... „František Josef“ však vyšel z kouře stejně pomalým krokem. Nevěnoval nikdy pozornosti nepřátelským střelám jakékoli ráže, což si mužstvo vysvětlovalo svým způsobem; říkalo: — „Náš velitel je tak starý, že je mu úplně jedno, zda dnes zabít bude anebo zemře zítra přirozenou smrtí“.

Konečně se oddíl po druhé dočkal 18. hodiny. Znovu byla opakována pouť do Ležachówa. Proti očekávání neměl tentokrát velitel pěšího pluku nic proti Gajdům.

— „Ano,“ řekl: „rozhodně nemůžete zůstat u pevnůstky. Je to hrozné, jak vás tam mlátí!“ Mapa byla znovu podrobena zkoumání a zjistilo se, že z nových palebných postavení oddíl ještě může postřelovat západní břeh do hloubky asi 500 m. Velitel pěšího pluku se s tím smířil.

Po návratu byly zavolány kolesny, mužstvo vytlačilo děla z ložišť, rozebralo část krytů a zřídilo klamnou baterii. Kolesny ještě nebylo ani vidět, kdežto přestřelka na frontě se stále zesilovala, až se to podobalo vodě v kotli se vařící; pěšácké střely znovu zazpívaly v palebném postavení. Rostly obavy, že pěchota strhne s sebou i dělostřelectvo přes jeho veškerou nechuť k práci mimo program. Od takových myšlenek měl každý mravence v zádech a každá minuta očekávání se zdála hodinou. Konečně se objevily kolesny... V okamžiku, kdy poslední spřežení překročilo silnici, stalo se to, čeho jsme se tak obávali: nepřátelské dělostřelectvo nevydrželo a spustilo palbu na naše bývalá postavení!

Vesnice Gajdy byla opuštěna obyvatelstvem a zdála se za této tmavé a mokré noci nepřivětivou, až příšernou. Skupina důstojníků 5. baterie přišla k jedné chatě, aby se tam ubytovala. Vtom se z nějakého koutu ozvalo mňoukání zapomenuté kočky. Nervy byly tak porouchány dvoudenním bombardováním, že všichni vyskočili střemhlav ven. — „Ne“, pronesl jeden z důstojníků, když nabyl schopnosti k řeči, „v této prokleté vesnici, kde mňoukají hladové kočky, se nám nepodaří usnout. Jdeme raději k dělům!“

(Příště dále.)

Z cizích revuí.

RIVISTA DI ARTIGLIERIA E GENIO, ročník LXXIII., 1934. 10. až 12. sešit, říjen až prosinec.

Plk. děl. P. Berardi: Možnosti divisního dělostřelectva.

Autor příznivě posuzuje změny v použití dělostřelectva, které jsou v poslední době zřejmé u italských dělostřeleckých pluků a ve výcviku důstojníků. Nejde o změny předpisů, nýbrž o rozdílné aplikování střeleckých metod, které je důsledkem nových střeleckých kursů. V podstatě jde o vliv myšlenek na pohybnou válku budoucnosti, které mají v zápětí opouštění zdlouhavých, vědecky přesných metod při přípravě střelby, a které nutí dělostřelecké velitele, aby věnovali více pozornosti rychlým improvizacím.

Autor uvádí několik příkladů ze světové války, kdy rychlost akce byla obětována v prospěch dokonalé střelecké přípravy dělostřelectva a kdy přemístění dělostřelecké masy za útoku vyžadovalo až několikadenní přestávku v útoku. Podobné jednání bylo možné za posílní války a v době, kdy těžiště při rozhodování bitvy spočívalo na dělostřelectvu. V budoucí válce, kdy podle všeobecného mínění je třeba dosáhnout co největší pohyblivosti, nebude možno požadovat od pěchoty dlouhé vyčkávání na zasažení dělostřelecké masy podle všech vědeckých pravidel. Dělostřelec se musí přizpůsobit požadavku rychlosti boje a nesmí zpomalovat začátek bitvy, nemá-li nepřítel získat značné výhody. Nemůže trvat na tom, že může zahájit účinnou palbu až v okamžiku, kdy bude mít veškeré pohodlí, t. j. kdy bude mít plně organisováno pozorování a zařízení dokonalé spojení. Dělostřelec musí zcela uplatnit svou palbu již od začátku a co možná od okamžiku zaujetí palebného postavení.

Autor dělí zasažení dělostřelectva všeobecně na tři údobí. Prvním bude údobí „megafonu“: dělostřelec zahájí účinnou palbu ihned po postavení děl v postavení, zaujetí palebného postavení bude uspišeno a prováděno maximální rychlostí, kterou dovolí materiál a potah. Nebude čekáno na podrobné zprávy od styčných hlídek, palba